

HARBIY BO‘LINMA SHAXSIY TARKIBIDA AXBOROT-PSIXOLOGIK XAVFSIZLIKNI TA’MINLASHDA TARBIYAVIY ISHLARNI TAKOMILLASHTIRISH ASOSLARI

Yamanqulov Sohibjon Sanjar o‘g‘li
Jamoat xavfsizligi universiteti kursanti

Annotatsiya

Mazkur maqolada harbiy bo‘linma shaxsiy tarkibida axborot-psixologik xavfsizlikni ta‘minlashning nazariy va amaliy jihatlari tahlil qilinadi. Zamonaviy axborot makonida yuzaga kelayotgan tahdidlar, ularning harbiy xizmatchilar ongiga ta‘siri hamda bu jarayonda tarbiyaviy ishlarning o‘rni yoritib beriladi. Shuningdek, axborot-psixologik xavfsizlikni mustahkamlashda innovatsion yondashuvlar va samarali metodlar asoslab berilgan.

Kalit so‘zlar: axborot-psixologik xavfsizlik, harbiy tarbiya, shaxsiy tarkib, axborot tahdidlari, mafkuraviy immunitet, psixologik barqarorlik.

Kirish

Bugungi globallashtirish jarayonida axborot oqimining keskin ortishi inson ongiga ta‘sir etish imkoniyatlarini kengaytirdi. Ayniqsa, harbiy sohada xizmat qilayotgan shaxslar uchun axborot-psixologik tahdidlar alohida xavf tug‘diradi. Harbiy xizmatchilar ongiga salbiy ta‘sir ko‘rsatish orqali ularning ruhiy barqarorligini izdan chiqarish, xizmatga bo‘lgan munosabatini susaytirish kabi holatlar kuzatilmoqda. Shu sababli harbiy bo‘linmalarda axborot-psixologik xavfsizlikni ta‘minlash muhim vazifalardan biri hisoblanadi.

Asosiy qism

Axborot-psixologik xavfsizlik deganda shaxsning turli axborot tahdidlaridan himoyalanganlik darajasi tushuniladi. Harbiy xizmatchilar uchun bu tushuncha nafaqat shaxsiy, balki davlat xavfsizligi bilan ham bevosita bog‘liqdir.

Zamonaviy tahdidlar quyidagi shakllarda namoyon bo‘lmoqda:

- yolg‘on axborot va propagandalar;
- ijtimoiy tarmoqlar orqali manipulyativ ta‘sir;
- ma‘naviy qadriyatlarni yemiruvchi g‘oyalar;
- ruhiy bosim va psixologik urush usullari.

Keltirilgan diagrammada harbiy bo'linmada axborot-psixologik xavfsizlikni ta'minlashning asosiy tarkibiy elementlari vizual tarzda ifodalangan. Diagrammaning markazida axborot-psixologik xavfsizlik tushunchasi joylashgan bo'lib, uning atrofida beshta muhim yo'nalish — mafkuraviy immunitet, psixologik barqarorlik, axborot madaniyati, vatanparvarlik tarbiyasi va rahbar shaxsiy namunasi o'zaro uzviy bog'liqlikda aks ettirilgan. Ushbu model tarbiyaviy ishlarning kompleks yondashuv asosida olib borilishi zarurligini ko'rsatadi va natijada harbiy xizmatchilarda barqaror psixologik holat hamda axborot tahdidlariga qarshi immunitet shakllanishini ta'minlaydi.

Bu tahdidlarga qarshi kurashishda tarbiyaviy ishlar asosiy vosita sifatida xizmat qiladi. Harbiy bo'linmalarda olib boriladigan tarbiyaviy faoliyat quyidagi yo'nalishlarda takomillashtirilishi zarur:

Birinchidan, shaxsiy tarkibda mustahkam mafkuraviy immunitetni shakllantirish. Bu orqali harbiy xizmatchilar turli yolg'on axborotlarga nisbatan tanqidiy fikrlash qobiliyatiga ega bo'ladi.

Ikkinchidan, psixologik barqarorlikni rivojlantirish. Maxsus treninglar, psixologik mashg'ulotlar orqali harbiy xizmatchilarning stressga chidamliligi oshiriladi.

Uchinchidan, zamonaviy axborot texnologiyalaridan oqilona foydalanish ko'nikmalarini shakllantirish. Bu internet va ijtimoiy tarmoqlarda uchraydigan tahdidlardan himoyalanihga yordam beradi.

To'rtinchidan, rahbarlarning shaxsiy namunasi. Harbiy jamoada komandirning ma'naviy qiyofasi va axloqiy yetukligi muhim ahamiyat kasb etadi.

Jadval 1

Harbiy bo'linmada axborot-psixologik xavfsizlikni ta'minlashda tarbiyaviy ishlarning asosiy yo'nalishlari va ularning samaradorligi

No	Yo'nalish nomi	Qo'llaniladigan	
	Harbiy xizmatchilarda zararli g'oyalarga qarshi mustahkam qarashlarni shakllantirish	Ma'ruza, suhbat, targ'ibot ishlari	
	Stress va bosimga chidamlilikni kuchaytirish	Psixologik treninglar, testlar, mashg'ulotlar	
	Axborotdan to'g'ri foydalanish ko'nikmalarini shakllantirish	Seminar, amaliy mashg'ulotlar	Axborot tahdidlariga nisbatan himoya kuchayadi
	Harbiy xizmatchilarda yurtga sadoqatni mustahkamlash		
	Komandirlarning ijobiy xulqi orqali ta'sir ko'rsatish		

Mazkur jadvalda harbiy bo'linmada axborot-psixologik xavfsizlikni ta'minlashda tarbiyaviy ishlarning asosiy yo'nalishlari tizimli ravishda yoritilgan. Unda har bir yo'nalishning mazmuni, qo'llaniladigan usullari hamda kutilayotgan natijalari o'zaro bog'liqlikda keltirilgan. Jadval tahlili shuni ko'rsatadiki, mafkuraviy immunitetni shakllantirish, psixologik barqarorlikni oshirish va axborot madaniyatini rivojlantirish bir-birini to'ldiruvchi omillar bo'lib, ular kompleks tarzda qo'llanilganda yuqori samaradorlikka erishiladi.

Shuningdek, tarbiyaviy ishlarni olib borishda interaktiv metodlardan foydalanish samaradorlikni oshiradi. Masalan, muammoli vaziyatlarni tahlil qilish, rolli o'yinlar, guruhiy muhokamalar harbiy xizmatchilarning faolligini oshiradi va ularni mustaqil fikrlashga undaydi.

Axborot-psixologik xavfsizlikni ta'minlash faqatgina psixologlar yoki tarbiyachilar zimmasiga yuklatiladigan vazifa emas. Bu jarayon kompleks yondashuvni talab etadi. Har bir harbiy xizmatchi ushbu jarayonning faol ishtirokchisi

bo'lishi zarur. Shu bilan birga, davlat darajasida ham axborot siyosatini takomillashtirish muhimdir.

Xulosa

Xulosa qilib aytganda, harbiy bo'linma shaxsiy tarkibida axborot-psixologik xavfsizlikni ta'minlashda tarbiyaviy ishlar hal qiluvchi o'rin tutadi. Zamonaviy tahdidlarga qarshi kurashishda innovatsion yondashuvlar, tizimli tarbiya va psixologik tayyorgarlik muhim ahamiyat kasb etadi. Ushbu yo'nalishda olib boriladigan ishlarni yanada takomillashtirish harbiy xizmat samaradorligini oshirishga xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

1. O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi. – Toshkent: O'zbekiston, 2023.
2. O'zbekiston Respublikasi Jinoyat-protsessual kodeksi. – Toshkent: Adolat, 2023.
3. O'zbekiston Respublikasining “Prokuratura to'g'risida”gi Qonuni. – Toshkent: Adolat, 2022.
4. O'zbekiston Respublikasining “Milliy gvardiya to'g'risida”gi Qonuni. – Toshkent: Adolat, 2021.
5. Rustamboyev, M. H. (2020). Jinoyat-protsessual huquq. – Toshkent: Yuridik adabiyotlar nashriyoti.
6. Odilqoriyev, X. T. (2019). Davlat va huquq nazariyasi. – Toshkent: Adolat.
7. G'ulomov, S. S. (2018). Prokuror nazorati asoslari. – Toshkent: TDYU nashriyoti.
8. Allayorov, J. T. (2021). Jinoyat protsessida prokuror ishtiroki. – Toshkent: Yuridik adabiyotlar.